

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.037/2018/5.

A tanács tagjai: . Stark Marianna a tanács elnöke

. Tánczos Rita előadó bíró

. Tálné dr. Molnár Erika bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Gremesberger Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: Dr. Gremesberger Gábor ügyvéd,

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Fazekas István ügyvéd

A per tárgya: sérelemdíj és kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 5.Mf.680.002/2017/5.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.754/2016/9.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 5.Mf.680.002/2017/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint + 5400 (ötezer-négyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 278.200 (kettőszázhetvennyolcezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperessel. 2016. február 11-én kelt beadványában azt kérte a munkáltatójától, hogy mivel nyugdíjasnak minősül, a munkáltató a közalkalmazottak jogállásáról

szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 25. § (2) bekezdés e) pontja szerinti felmentéssel szüntesse meg közalkalmazotti jogviszonyát és felmentési ideje mértékét a Kjt. 33. § (2) bekezdésére figyelemmel hat hónapban határozza meg. Kifejtette azt is, hogy a kollégium vezetőjével alapvető szakmai kérdésekben nem tud egyezsége jutni, foglalkoztatása a kollégium normális működését veszélyeztetné, ezért mentesítsék a felmentési idő teljes tartamára a munkavégzési kötelezettség alól.

- [2] A munkáltató erre figyelemmel felmentéssel megszüntette a felperes közalkalmazotti jogviszonyát, megállapította, hogy felmentési idejének mértéke 60 nap + 4 hónap. A felmentési idő kezdő időpontját 2016. március 1-jében rögzítette és 2016. május 30-ától a felmentési idő végéig, 2016. augusztus 29-éig mentesítette a felperest a munkavégzési kötelezettség alól.
- [3] A felperes 2016. február 26-án keltezett levelében a Kjt. 33. § (3) bekezdésére hivatkozva sérelmezte, hogy a munkáltató nem kérte ki előzetes véleményét a vonatkozásban, hogy a felmentési idő mely időtartamára mentesítse őt a munkavégzési kötelezettség alól.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

- [4] A felperes módosított keresetében 2.500.000 forint sérelemdíj és 281.574 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy az alperes megsértette a Kjt. 33. § (3) bekezdésében foglalt azon rendelkezést, miszerint a mentesítési idő legalább felének megfelelő időtartamban az ő kívánságának megfelelő időben és részletekben kellett volna mentesíteni a munkavégzés alól. A munkáltató a felmentés közzlése előtt evonatkozásban nem egyeztetett vele, a felmentést követően írt levelére nem kapott választ. Álláspontja szerint „az általa követelt összeg lenne alkalmas arra, hogy kizökkentse a munkáltatót közönyös magatartásából”.
- [5] Kártérítési igényét arra alapította, hogy a felmentési idő munkavégzés alóli mentesítés időszakából legalább 45 napot kívánságának megfelelő időben és részletekben kellett volna kiadni. A munkáltató ezt az időtartamot egybefüggő naptári napokban számolta és adta ki, ő azonban dönthetett volna akként is, hogy mindezt 5 napos tömbökre bontva kizárólag a munkanapokon vegye igénybe, a 2 pihenőnapra nem. Ennek megfelelően az adott időszakban őt megillető 18 nap pihenőidőre nem kérte volna mentesítését a munkavégzési kötelezettség alól, így erre az időszakra távolléti díj illette volna meg. Mivel ezt nem fizették meg számára, őt ezzel az összeggel rövidítették meg.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes költségekben való marasztalását kérte. Előadta, hogy a felperes nem rendeltetésszerűen kívánta gyakorolni a Kjt. 33. § (3) bekezdése által biztosított jogosultságát, azt olyan időben kívánta igénybe venni, amely a kollégium működésével, a többi közalkalmazott munkaidő beosztásával összeegyeztethetetlen és megvalósíthatatlan lett volna. Teljesíthetetlen és visszaélésszerű követelése az a

célt szolgálták, hogy olyan helyzetet teremtsen, mely által ki tudja erőszakolni a munkavégzési kötelezettség alóli teljes mentesítését. Magatartása ennek megfelelően nem felelt meg a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének.

- [7] Hangsúlyozta azt is, hogy a felperes a peres eljárás megindítását megelőzően sem szóban, sem írásban nem jelölte meg, hogy a Kjt. hivatkozott rendelkezésében biztosított jogát milyen módon kívánja gyakorolni, így a munkáltató maga állapíthatta meg mindezt. A felperes számára az őt megillető felmentési időt biztosították, minden törvényes járandóságát maradéktalanul megkapta, nem okozott kárt a felperesnek és nem sértette emberi méltóságát.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

- [8] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.754/2016/9. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest 60.000 forint + áfa perköltség megfizetésére.
- [9] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a felperes akkor, amikor 2016. február 11-én kezdeményezte közalkalmazotti jogviszonya felmentéssel történő megszüntetését, nyilatkozott a felmentési idő igénybevétele vonatkozásában is és a teljes időtartamra kérte mentesítését. Ettől eltérő tartalmú nyilatkozatot nem tett. Nem nyilatkozott arról, hogy a jogszabály szerinti mentesítési időt figyelembe véve azt mikor kívánja igénybe venni. Megállapítása szerint a munkáltató nem tanúsított olyan magatartást és nem terheli olyan mulasztás sem, amellyel a felperesnek az emberi méltósághoz fűződő jogát sértette volna vagy egyéb személyiségi jogának sérelmével járt volna, így a sérelemdíj iránti igénye nem volt megalapozott. Ebből következik az is, hogy a felperes visszaélésszerűen kívánta volna meghatározni mentesítési idejét úgy, hogy a felmentési idő naptári napokban megjelölt időtartamát kizárólag a munkanapokon vette volna igénybe, magatartása nem járhatott volna azzal a következménnyel, hogy felmentési ideje 18 nappal meghosszabbodott volna, így őt kár sem érte.
- [10] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 5.Mf.680.002/2017/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és 38.100 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a felperest.
- [11] Megállapította, hogy a felperes a felmentő intézkedés közlését követően bár sérelmezte, hogy a munkáltató az általa megjelölt időben kívánta mentesíteni őt a munkavégzési kötelezettség alól, az ettől eltérő időtartamban történő felmentésére nem tett javaslatot, ilyen kérelem hiányában pedig a munkáltató nem is lehetett abban a helyzetben, hogy korábbi döntését megváltoztassa. Az együttműködési kötelezettség alapelve mindkét fél számára kötelező, s a felperes nyilatkozatából igénye egyértelműen nem volt megállapítható. Az alperes intézkedése nem sértette sem a jogviszonyban alkalmazandó alapelveket, sem a tételes rendelkezéseket, így nem találta megalapozottnak a felperesi igényt.
- [12] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása nem sértette a

Pp. 3. § (3) bekezdésében rögzített kioktatási kötelezettséget, a feleket megillette, hogy álláspontjukat, állításaikat, követelésüket, védekezésüket az eljárás során megváltoztassák, s a bíróság ezt figyelembe véve döntött.

A felülvizsgálati kérelem, felülvizsgálati ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára, illetve másodsorban állapítsa meg, hogy sérült a felperes személyiségi joga és alkalmazza a jogkövetkezményeket és kötelezze az alperest sérelemdíj és kártérítés megfizetésére a perköltség viselése mellett.
- [14] Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti a Kjt. 33. § (3) bekezdését, amely mérlegelést nem tűrő módon kötelezi a munkáltatót arra, hogy felmentés esetén a munkavégzés alóli mentesítés időtartamának felét a közalkalmazott kívánságának megfelelő időben és részletekben adja ki. A felperes azon nyilatkozata, hogy a teljes időre kérte mentesítését és a munkáltató azt nem teljesítette, nem mentesítette a munkáltatót a további egyeztetési kötelezettség alól. A munkáltató rendeltetésszerű joggyakorlásához elengedhetetlenül hozzátartozott volna az, hogy megtudja, a felperes mikor kívánja igénybe venni a mentesítés lehetőségét. Mivel ezt elmulasztotta, jogot sértett, így a jogerős ítélet erre figyelemmel jogsértő. Az a körülmény, hogy a felperes későbbi levelében kifogásolta a munkáltató magatartását azonban konkrét igényt nem terjesztett elő, nem menti a munkáltatót jogsértő magatartása következményei alól. Kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság nem orvosolta azzal kapcsolatos kifogását, hogy az alperes indokolatlanul változtatta meg az utolsó tárgyalás előtt ellenkérelmét, ezzel kapcsolatban azonban megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg.
- [15] Érvelése szerint a munkáltató eljárása sértette a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 6. § (1) és (4) bekezdésében rögzített együttműködési kötelezettségét azzal, hogy a felperest nem nyilatkoztatta meg szándékáról és nem tájékoztatta arról sem, hogy a teljes felmentési időre nem menti fel a munkavégzési kötelezettség alól. A munkáltató ezen intézkedése elmulasztásával a felperes jogos érdekeit csorbította, így eljárása sérti az Mt. 7. § (2) bekezdésében rögzített joggal való visszaélés tilalmát.
- [16] Nem tett eleget a bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében rögzített kioktatási kötelezettségének sem, nem tájékoztatta a felperest a bizonyítási kötelezettsége köréről különösen a sérelemdíj összegszerűségét megalapozó körülményekre. A felperes a személyiségi jogsértés tekintetében jogalapként helyesen hivatkozott a jogszabályi rendelkezésekre és a joggyakorlatra, és az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak

megsértésével okszerűtlenül következtettek arra, hogy az alperes személyiségi jogsértést nem követett el. Tévesen az eljárás bíróságok arról sem oktatták ki a felperest, hogy az általa igényelt 18 nap távolléti díj nem kártérítés, hanem munkabér iránti igény volt, jelen esetben szükséges a keresetmódosítás, ezt azonban az eljárás bíróságok elmulasztották.

- [17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn, mivel az megfelel a jogszabályi rendelkezéseknek és marasztalja a felperest a felülvizsgálati eljárás költségében.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [18] A felperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.
- [19] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi [1/2016.(II.15.) PK vélemény].
- [20] A felperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak fellebbezését az alperesi ellenkérelem megváltoztatása vonatkozásában, továbbá az eljárás bíróságok nem tettek eleget tájékoztatási kötelezettségüknek, ezzel kapcsolatban azonban megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, illetve nem támasztotta alá indokokkal azt, hogy a jogerős ítélet miért sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését, így a Kúria e kifogásait érdemben nem vizsgálta.
- [21] A felperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 3. § (3) bekezdését, a Kjt. 33. § (3) bekezdését, továbbá az Mt. 6. § (1) és (4) bekezdését, illetve 7. §-át.
- [22] A Pp. 3. § (3) bekezdése arra kötelezi a bíróságot, hogy a bizonyítási teherről és a bizonyításra szoruló tényekről tájékoztassa a feleket, nem terheli azonban ilyen kötelezettség az anyagi szabályokról. Ennek megfelelően nem kellett felhívnia a felperest arra, hogy igényét más jogcímen terjessze elő, kereseti követelését változtassa meg.
- [23] Nem volt vitatott a peres felek között, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonya felmentéssel történő megszüntetésére a felperes nyugellátásra való jogosultságára figyelemmel, az ő kezdeményezésére került sor. A munkáltató a jogszabály rendelkezése alapján a felperes kívánságának megfelelően felmentéssel szüntette meg közalkalmazotti jogviszonyát, s jogszerűen határozta meg a felperes felmentési idejét.

- [24] A felmentési idő célja, hogy a közalkalmazott fel tudjon készülni a közalkalmazotti jogviszony megszűnésére és legyen lehetősége új állást keresni, illetve a jövőjére vonatkozó döntéseket meghozni, és ez alatt az időtartam alatt kell gondoskodnia a munkáltatónak is arról, hogy pótolja a kiesett munkaerőt. Ezt a célt kívánja elősegíteni a Kjt. azon rendelkezése, mely a munkáltató kötelezettségévé teszi azt, hogy a közalkalmazott részére a munkavégzés alóli mentesítés időtartamának felét a közalkalmazott által megjelölt időtartamban adja ki. Ebben az időszakban is terheli a feleket az együttműködési kötelezettség és a joggal való visszaélés tilalmának megtartása.
- [25] A perbeli esetben a munkáltató a jogszabály rendelkezéseinek megfelelően a felmentési idő felére mentesítette a felperest a munkavégzési kötelezettség alól, ezen időtartam meghatározásakor azonban nem alakult ki konszenzus a peres felek között. A rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy az ezzel kapcsolatos egyeztetés, együttműködés elmaradása mindkét fél terhére értékelhető. A munkáltató nem hívta fel e körben kifejezett nyilatkozattételre a felperest, aki maga észlelve ennek hiányát jelezte mindezt a munkáltatónak, ennek ellenére határozott, az igényeit tartalmazó nyilatkozatot nem tett.
- [26] A Kjt. nem fűz önálló joghátrányt ezen jogszabályi rendelkezés megsértéséhez, a közalkalmazott álláspontja megkérdésének elmaradása nem eredményezi a felmentés jogellenességét.
- [27] Amennyiben a mulasztás miatt a felperesnek kára származott volna, úgy ezzel kapcsolatos igényét a munkáltatóval szemben érvényesíthette volna, ilyen kárt azonban a felperes nem igazolt. A munkavégzés alóli mentesítés felének időtartama vonatkozásában a közalkalmazott is csak akként terjesztheti elő igényét, hogy az nem lehet céltalan, önkényes, a munkáltató működését ellehetetlenítő kérdés. Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a munkavégzés alóli mentesítés célja a közalkalmazott újabb elhelyezkedésének elősegítéséhez szükséges felkészülés érdekében került a törvényben rendezésre, a perbeli esetben azonban a jogviszony megszüntetésére a felperes nyugdíjazására figyelemmel került sor, így ilyen kiemelt érdek az esetében nem sérült.
- [28] Nem minősülhetett volna jogszerű igénynek, s a közalkalmazotti jogviszonyban is alkalmazandó Mt. 7. §-át is sértette volna a felperes perben előadott azon igénye, hogy a mentesítési időtartam naptári napokban megjelölt 45 napját kizárólag a munkanapokon kívánta volna igénybe venni, és kára származott abból, hogy a munkáltató ezt a heti pihenőnapjaira is kiadta. A felperes kívánsága előterjesztése esetén sem kérhette volna jogszerűen, hogy kizárólag a munkanapokra mentesítse őt a munkavégzési kötelezettség alól a munkáltató figyelemmel arra, hogy a pihenőnapjain egyébként sem terhelte volna őt munkavégzési kötelezettség. A Kjt. 33. § (3) bekezdése olyan jogosultságot biztosít, amellyel a felperes nem élt, 2016. február 26-án kelt levelében jelölte meg, hogy mely napokra kéri a munkavégzés alóli mentesítését, így az alperes

joggal feltételezhette, hogy ezzel kapcsolatban nincs a munkáltatói intézkedéstől eltérő kívánsága.

- [29] A felperes által a peres eljárás során megjelölt igény nemcsak az adott jogszabályi rendelkezés céljával, hanem magával a rendelkezéssel is ellentétes. A törvény a felmentés időtartamát naptári napokban határozza meg, így nincs lehetőség az adott időtartamot csak a munkanapokra igényelni. Mindezekre figyelemmel a felperesnek igazolható kára nem merült fel, így jogszerűen került elutasításra a kártérítési igénye.
- [30] Kellő alap nélkül állította a felülvizsgálati kérelem, hogy az alperes eljárásával sérült a felperes személyiségi joga. A Kjt. 2. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Mt. 9. § (1) bekezdése a közalkalmazotti jogviszonyban is alkalmazni rendeli a személyiségi jogok védelmét. A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy a törvény és mások jogainak korlátozásai között személyiségét szabadon érvényesíthesse és hogy abban őt senki ne gátolja. A felperes arra hivatkozott, hogy a Kjt. 33. § (3) bekezdése második mondatának megsértése sértette emberi méltóságát és önrendelkezési jogát, ezen állítását azonban bizonyítékokkal nem támasztotta alá.
- [31] Az, hogy valakinek valamilyen sérelme van, nem jelenti azt, hogy egyúttal az emberi méltósága is sérült. Az egységes bírói gyakorlat szerint a polgári jog által biztosított személyiségvédelem körében az ember személyiségét alkotó lényegi tulajdonságok és ismérvek összessége jelenti az emberi méltóságot és (külön nevesített személyiségi jogok hiányában) a személyiséget ebben a vonatkozásban ért támadás ad csak alapot az emberi méltóság sérelme miatti személyiségi jogvédelemre (EBH2007.1598.).
- [32] Jelen esetben ilyen jogsértő alperesi magatartás nem volt megállapítható, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [33] A Kjt. 33. § (3) bekezdés azon rendelkezése, mely a munkáltató kötelezettségévé teszi azt, hogy a közalkalmazott részére a munkavégzés alóli mentesítés időtartamának felét a közalkalmazott által megjelölt időtartamban adja ki, megkívánja az általános magatartási követelményeknek megfelelő eljárást. A mentesítés időpontjával kapcsolatos igényét a közalkalmazott is csak akként terjesztheti elő, hogy az nem lehet céltalan, önkényes, a munkáltató működését ellehetetlenítő kérés.

Záró rész

- [34] A Kúria a pereszes felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére.
- [35] A felülvizsgálati eljárási illetéket a felperest megillető munkavállalói költségkedvezményre figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

[36] A felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § 1) pontja zárja ki.

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján 2018. szeptember 19-én tartott tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. szeptember 19.

. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k. előadó
bíró, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző